

OBISK NA DOMU

Pogovor z Lavoslavom Gosakom, medvojnim izseljencem v Srbijo

Vedno je bil rad med ljudmi

»MENIM, DA NAM GRE TAKO DOBRO, DA SE VČASIH BOJIM, DA SE NE BI KJE ZATAKNILO«, PRAVI LAVOSLAV GOSAK

»Kdaj mi je bilo najtežje...?« Lavoslav Gosak se je trenutek zamislil. Spomini... Sončno popoldne v Mariboru leta 1941. Živinski vagoni. Izseljenci, izgnanci v Srbijo: »V Dobovi smo zapuščali Slovenijo... Bilo ni nobene svetle točke, nikakršnega izhoda... Kaj bo z našimi življenji? Hitler je pravkar napadel Sovjetsko zvezo...«

Obraz sedemdesetletnika. Globoke zareze, nekoliko premajhna črna obrobljena očala, visoko čelo, sivi, ne — beli lasje. Uporni...! Še zaznaven štajerski naglas. Roke pa sklenjene na pogrneni mizi in palca predeta čas. Čas...

● Izseljen je bil v Rogojevca, vas na pol poti med Kragujevcem in Gornjim Milanovcem. 8. septembra 1941 je skozi vas šla četa črnogorskih partizanov. Takrat jih je videl prvič. Komandant je ljudem razdeljeval Bilten... Nekaj dni prej so Nemci ubijali v Kragujevcu... Nekako se mu je posrečilo z družino vrniti v Slovenijo, k tastu v Črnomelju... 3. oktobra 1943 mu je avionska bomba ubila ženo in sinka...

● Tovariš Gosak je bil strokovnjak za kmetijstvo. Na osvobojenem ozemlju je najprej deloval v kvartni komisiji, potem v belokranjskem okrožju, od 1944 pa že zelo dobro organizirano pri SNOS-u. Zelo važno je bilo takrat obdelati vso zemljo in dobro urejati prehrano. Po vojni je delal na ministrstvu za kmetijstvo, bil tudi član komisije za kolonizacijo Apač, pa v svetu za kmetijstvo, na Zadružni zvezi in direk-

tor različnih kmetijskih ter veterinarskih šol vse do upokojitve leta 1963. Vzporedno s temi dolžnostmi je živahno deloval v krajevni skupnosti, občinski skupščini in socialistični zvezi:

● »Vendar terenskega dela nisem nikoli zanemaril. Vedno sem želel biti med ljudmi, sam sem se slabo počutil... Trideset let sem Šiškar in našo krajevno skupnost dobro poznam. V vseh teh letih smo imeli sila različne probleme. Bilo je naprimer hudo pomanjkanje servisnih delavnic, mizarstva, pleskarstva, zidarstva... Seveda se s časom problematika spreminja...«

● Nekaj časa so imeli v KS Milan Majcen težave z velikimi tovarnami. Dolgo niso in niso našli skupnega jezika s Pivovarno, Alkom, Plutalom:

● »Danes pa je to že nekoliko drugače. Zastopniki teh delovnih organizacij prihajajo na sestanke in zbere naše KS. Marsikaj smo skupaj rešili, mnenje krajanov se upošteva...«

Kaj meni o današnjem trenutku, naši socialistični stvarnosti?

● »Gledam iz svojega zornega kota in pravim, gre nam tako dobro, da se človek kar boji, da se ne bi kje zataknilo. Pomislite, kaj smo napravili iz tako zaostale dežele. Mi, ki smo starejši, to lahko resnično ocenimo. Nekoč je bila socialna varnost le za redke, revnejši smo bili sploh deležni mnogih ponižanj in zapostavljanj... Marsikdo, ki je le malo razmišljal, se je kmalu zavedel, da se mora vključiti v borbo za boljše življenje...«

● Zdi pa se mu, da je bilo najživahnejše vendar med leti 1945 in 1960. V tistih časih je bilo na zboru krajanov tudi po dvesto udeležencev, na mladinskih sestankih pa se je zbralo do sto mladincev. Trdi pa, da se zdaj stanje izboljšuje.

● »Sociala, stanovanja, izobraževanje... Samozaščita na primer. Menim, da bi morala biti dobro organizirana po vseh hišah. Kaj pa naravne katastrofe?« Potem se nenadoma zjezi: »Pa več mladih je potrebno vključiti! Kaj bi vendar kimala in razpravljale samo sive glave...«

● Tovariš Gosak ima skromnega kornjička. Spodaj v dvorišču, obkroženem z visokimi hišami, ima majhen vrtiček:

● »Veste, to ni ravno kakšen dobiček ali korist. Glavno je, da se človek nekoliko razgiblje in da je na zraku. Pa veselje, kadar sadiš in spremljaš rast... Jaz sem zadovoljen in če to lahko istovetim s srečo, potem sem tudi srečen človek...«

Bogomir Šefic

SPLOŠNO
GRADBENO
PODJETJE

STAVBENIK

KOPER
N.SOL.O.

TOZD
GRADBENA OPERATIVA LJUBLJANA
N.SOL.O. LJUBLJANA

Splošno gradbeno podjetje »Stavbenik« Koper je pred dvajsetimi leti, to je 1957, odprlo svoja gradbišča tudi v Ljubljani. Začetek je bil skromen. V Šavskem naselju, kjer je bilo prvo gradbišče, je delalo le 23 marljivih delavcev in gradilo stanovanjski blok s 45 stanovanji. Obseg dela se je iz leta v leto večal. V preteklem letu je znašal celotni prihodek že prek 170 milijonov dinarjev, ustvarilo pa ga je prek 200 redno zaposlenih delavcev.

Gradbena enota si je zgradila svoj sedež v občini Šiška, prav tako pa tudi moderen in lepo urejen Samski dom z menzo za delavce v Sentvidu, kjer je prostora za 240 delavcev. Ljubljanska gradbena enota »Stavbenika« iz Kopra je leta 1974 postava samostojen TOZD z lastnimi samoupravnimi organi, s svojim žiro računom in z vsemi pogoji za hitrejši razvoj.

V vseh dvajsetih letih je gradbena operativa »Stavbenik« gradila pretežno stanovanjske objekte in pripadajoče družbene objekte kot šole, vrtce, trgovske lokale od časa do časa pa tudi večje industrijske in druge gospodarske objekte. V preteklih letih je zgradil TOZD prek tri tisoč stanovanjskih enot, pri sedanjih zmogljivosti pa se tudi na sodelovanje pri izgradnji nove velike soseske Fužine. Zelo uspešno je sodelovanje TOZD z združeno organizacijo IMOS, ki kot SOZD pripravlja izgradnjo novih sosesk in organizira svoje člane pri izgradnji večjih stanovanjskih naselij in tudi pri ostalih večjih gradnjah.

SGP Stavbenik Koper ima v Ljubljani močno projektantsko grupo, ki ne projektira samo za potrebe TOZD, temveč prevzema projektiranje celotnih stanovanjskih sosesk in naselij ter ostale industrijske in gospodarske objekte.

V prizadevanjih kolektiva za hitrejši razvoj temeljne organizacije, imajo pomembno vlogo družbenopolitične organizacije, predvsem pa osnovne organizacije Zveze komunistov. Dejavnost komunistov je usmerjena predvsem v razvoj samoupravnih odnosov, ki naj omogočijo slehernemu delavcu temeljne organizacije možnost sodelovanja pri obravnavi in reševanju vseh pomembnih vprašanj. Pri reševanju teh problemov se aktivno vključuje tudi sindikalna organizacija, ki se usmerja predvsem v delovanje pri uresničevanju ustavnih in družbenih funkcij. V zadnjem času se v akcije družbenopolitičnih akcij in samoupravnih organov vedno bolj vključujejo tudi mladi delavci, ki so združeni v svoji osnovni organizaciji.

Pri vseh prizadevanjih za gospodarski in poslovni razvoj temeljne organizacije se ni pozabilo na delovnega človeka in njegovo počutje na delu in ob njem. Dobro je rešena prehrana delavcev med delom kot tudi izven delovnega časa, organizirana je počitniška dejavnost, prav tako pa se načrtno rešujejo tudi stanovanjska vprašanja tako v Ljubljani kot tudi za tiste delavce, ki imajo svoje družine izven Ljubljane ali celo izven naše republike.

Vedno večje potrebe po novih stanovanjskih enotah ter večji razmah investiranja v razvoj gospodarskih dejavnosti tako v občini Šiška kot tudi v ostalih občinah zagotavlja tej temeljni organizaciji lep ter perspektiven razvoj. Za boljše delo bo morala rešiti nekatera ključna vprašanja predvsem izgradnjo centralnih skladišč in zagotovitev dobave betonskih agregatov. Ta vprašanja se skupno z ostalimi gradbenimi podjetji v Ljubljani že rešujejo in se za ta namen združujejo lastna sredstva.